

Dr. Láng-Miticzky Ernő a budapesti kir. ítélőtábla elnöke, a bírónak a nemzet erkölcsi, kulturális, gazdasági célkitűzéseivel való kapcsolatát, egységét hangsúlyozza. De kiemeli, hogy ez az azonosítás nem sértheti az igazságot, mert minden nemzeti célkitűzés csak erkölcsi és valóban igazságos lehet. Nem lehet olyan törvényt magyarázat, mely olyan bírói döntést igazolhatna, mely a nemzet érdekével ellentétben áll.

A budapesti kir. ítélőtábla elnökének beszédéhez hozzáfűzzük, hogy a nemzet, a közérdek szerve és megtestesülése, csak erkölcsös és igazságos célokat tűzhet ki maga elé és a törvényhozó feladata, hogy figyelje a nemzet életét és megkülönböztesse a nemzet egyetemes célkitűzéseit változó napi politikán, részleges rejtett érdeken alapuló jelszavaktól. Mert a bírói törvényértelmezés tág keretű, a rossz jogszabály káros hatásait is csökkentheti, de a törvény világos szavával szemben semmit sem tehet, azt alkalmaznia kell.

A m. kir. közigazgatási bíróság elnöke, Puky Endre ismét sürgeti az alsófokú közigazgatási bíróságok felállítását.

Sajnos, a törvényhozás a gyors jogszabályalkotás és jogszabálytúltengés korszakában mindmáig nem valósította meg ezt a nemzeti kívánságot. A közigazgatásnak mai, az egyén életét minden jelenségében érintő fontossága mellett az igazság elemi követelménye, hogy ahol az ügy természete megengedi, a közigazgatási intézkedéssel szemben a polgár gyors bírói védelmet kapjon.

A közigazgatási bíróság elnöke azután kiemeli azt a fontos szerepet, melyet a bíróság a választójogi panaszok elbírálása terén kifejt.

Nagy érdeme-e felsőbíróságunknak, hogy a napi politikához olyan közelálló kérdésekben is sikerült bírói tárgyilagosságát megtartani és az igazságot, az erkölcsöt érvényesítenie. A panaszjog kiterjesztését követeli az igazság érdekében. Jó figyelemztetés ez azoknak, akik pénzügyi és egyéb szempontból a jogorvoslatoknak minden téren való megszorítását kívánják és mert alaptalan jogorvoslat is van, minden jogorvoslatot okvetlenkedő, a hatósági tekintélyt aláadó cselekedetnek tekintik. A jogorvoslatok rendszere teszi lehetővé, hogy a jog a törvényhozó elgondolása szerint érvényesüljön és az anyagi igazság sérelmet ne szenvedjen. Több szem többet lát és aki ember, az tévedhet.

Hj. Dr. Szigeti László.

Tulajdonjog jogokon mint téveszme. Dr. Fränkel Lóránd előadása a Magyar Jogászegylet Civiljogi Szemináriumában 1937. november 24-én. A tulajdonjog az általános tanítás szerint a legtipikusabb dologi jog, mert az abban foglalt elvileg korlátlan „hatal-

masság“ kizárólag dolgokhoz tapad és a tulajdonoson kívül álló személyeket kizárólag a minden, a jog által respektált hatalmasság szervek részét képező respektálási kötelem (sűrített kötelem) terheli. A tulajdonjog kiterjesztése a fizikai értelemben vett. (corporális) dolgok körén túl egyet jelent a tulajdonjog dologjogi fogalmának tagadásával. Ugyanerre az eredményre jutunk akkor is, ha a tulajdonjog mai elfogadott definícióját érvényben hagyjuk ugyan, azonban a dolog fogalmát a „testetlen dolgokra“ vagyis a jogokra kiterjesztjük.

A tulajdonjog fogalmának ez az általános tannal teljesen ellentétes és azt megdöntő kiterjesztése főleg ama vitathatatlan tény folytán látszik indokoltnak, hogy többi dologi jog (szolgalm, zálogjog) de facto ugyanolyan jogelvek alapján nyer dolgokra, mint jogokra alkalmazást és meddő kísérlet volna érzésben a legkisebb elválasztó vonalat felfedezni. Önként felvetődik tehát a kérdés: miért ne volna követelésekre épügy korlátlan mint korlátolt dologi jog konstruálható? Ha beszélünk jogot terhelő zálogjogról, logice kell hogy legyen a jognak tulajdonosa is, akinek tulajdonjogát a zálogjog korlátozza. És valóban: a hitelező követelése felett ugyanazzal a korlátlanossággal rendelkezhet, mint a tulajdonos a dolog felett.

Mindez azonban merő optikai csalódás. Ennek főoka tagadhatatlanul a dologi jogrendszerben felfedezhető téves konstrukciókban rejlik. A korlátolt dologi jogokra alapított érv ugyanis azért nem helytálló, mert ezek a jogok szigorúan véve nem is dologi jogok, hanem a tulajdonos és a jogosított közti kötelmet valósítják meg olyképp, hogy a tulajdonos türesei kötelme a tulajdonváltozástól függetlenítetik, mely abszolút hatály azonban a kötelmi jogok tekintetében is beállhat. Az a körülmény, hogy a korlátolt dologi jog miként a tulajdonjog, dolog feletti uralmat biztosít, amit mindenki respektálni tartozik, tévesen van beállítva mint dologjogi kritérium, hiszen ez igen sok kötelmi viszony (bérlet, haszonkölcsön, letét stb.) velejárója, midőn is a dolog feletti uralom ugyanúgy fennáll, legfeljebb nincs annyira kihangsúlyozva, mint pl. a telki szolgalmnál. A respektálási kötelem tekintetében sincs semmi különbség, hiszen az végeredményben nem a dologi jognak, hanem egyszerűen a birtokállapotnak konzekvenciája. E most kifejtett álláspontnak épen az a körülmény legelkéletesebb bizonyítéka, hogy a korlátolt dologi jogok semmiképp sem szoríthatók a testi dolgok körébe.

Ezzel szemben a tulajdonjog semmiféle más joggal egy kategória alá nem vonható sui generis jog, mely azon az általános jogtételeken alapszik, hogy minden birtokunkba vehető gazdasági javszemélyek között oszlik meg és nem az összesség rendelkezése alá tartozik. Az ezzel kapcsolatos védettség túlmegy az egyszerű birtokállapoton addig a határig, míg a forgalom biztonsága azt nem erőlteti. Az így adódó védettség az uralmi állapotot jogi tartalommal látja el, mely kifelé ugyanabban a rendelkezési hatalmasságban nyilvánul, mely minden jognak egyaránt sajátja (jus utendi-fruendi, alienandi, onerendi stb.). A magángazdálkodás szempontjából ép ezért a tulajdonjog ugyanazt az aktív tételt jelenti, mint a követelés annak ellenére, hogy annak passzív tétele (kötelezettség) nincs. A fogalmak teljes összehaverása folytán azután a szóhasználat — amit kúriai ítéleteinkben is felfedezhetünk — a jogokkal kapcsolatos korlátlan rendelkezési hatalmasságot magával a tulajdonjoggal azonosítja és ebből a legképtelenebb gyakorlati konzekvenciákat vonja le, (mint pl. tulajdoni igényper lefoglalt követelés tekintetében, holott oly követelést, mely az adóst meg nem illeti, épügy nem lehet lefog-

lalni, mint az adósnak birtokában nem levő és tulajdonát sem képező ingóságot).

Az előadáshoz kapcsolódó vitában dr. Blau György, dr. Kauser Lipót, dr. Vági József és az elnöklő dr. Beck Sámuel szövegezték hozzá.

Dr. Varannai István előadása. A Budapesti Ügyvédi Kör és a Magyar Jogászegylet Civiljogi Szemináriuma együttes rendezésében Dr. Varannai István előadást tartott az új ügyvédi rendtartás fegyelmi joga címen. Előadó részletesen ismertette az új törvényes rendelkezéseket, reá világított a jogtételeknek a gyakorlatban várható kialakulására és kiemelte egyes tételek kapcsán a maga kritikai megjegyzéseit. A közönség a mindvégig lebilincselő stílusú előadást nagy tetszéssel fogadta. Az előadáshoz dr. Fonó György, dr. Deutsch Viktor, dr. Vészi Mátyás, dr. Förstner Károly szövegezték hozzá. Az előadó ülést dr. Beck Sámuel zárószavai rekesztették be.

IRODALOM.

Jus civile és droit civil. A modern magánjog érdekes irányát tárgyalja L. Jossierand: *La renaissance des droits „civils“; symptômes d'autarchie juridique* című cikkében (Daloz Hebdomadaire, 1937. Cronique 32.). — A gazdasági élethez hasonlóan a jogi életben is vannak ciklusok, régi ideológiák idők múltával újból időszerűvé válnak, letűnt jogi intézmények új életre kelnek. Modern magánjogunkban több ilyen tünetnynek aszisztálhatunk; a *magánjogi felelősség* terén a százados vétkeességi elvet elhagyva, az irány visszatérés a kezdeti római jog koncepciójához, a tárgyi felelősséghez; a modern társadalomban *osztályjogok* alakulnak ki, amelyekkel az egy-egy foglalkozással bíró egyének zárt köre saját érdekeit védi meg a többi zárt körrel szemben és amelyek közel járnak ahhoz, hogy megtörjék a legújabb kor egyik legnagyobb vívmányát, a jogrendszer egységét; a *kollektívizmus* térhódítása a magánjog terén kivetkőzteti utóbbiból a mélyen individualista jellegéből, amelybe a Déclaration des droits de l'homme és a Code civil öltöztették; végül — és ez az a kérdés, amellyel szerző részletesen foglalkozik — a törvényhozó kezdi elhagyni a magánjog terén az *univerzalista, liberális felfogást*, amely a magánjogban a nagy francia forradalom és az azt követő impérium öröksége, és visszatér a magánjog római jogi koncepciójához: a droit civil-t a jus civile értelmében fogja fel a nacionalista szempont érvényrejuttatásával. A római jog két jogrendszert tartott fenn egymás mellett; az egyik a *jus gentium*, a másik a *jus civile* volt. Az első egy „jus universale“, amelynek alanya mindenki lehet, az idegen is; a másik egy privilégium, szoros függvénye az állampolgárságnak